

Warszawa, 04-08-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Sylwia Gregorczyk-Abram

VII.510.76.2022.JRO

**Pan
Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości
AE:PL-45507-58621-HRWWR-20**

Szanowny Panie Ministrze,

od 4 lat Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca się do Ministerstwa Sprawiedliwości z wystąpieniami sygnalizującymi problem systemowy związany z poważnymi opóźnieniami w wypłatach wynagrodzeń tłumaczom przysięgłym.

Problem ten jest skutkiem zbiegu trzech czynników:

1) wynagrodzenie nie może zostać wypłacone przed uprawomocnieniem się postanowienia sądu (referendarza) o zasądzeniu wynagrodzenia tłumaczowi;

2) wspomniane postanowienie może zostać zaskarżone nie tylko przez samego tłumacza, ale również przez stronę postępowania;

3) w przypadku, w którym sąd nie dysponuje aktualnym adresem strony i nie ma z nią kontaktu, postanowienie o wynagrodzeniu tłumacza przysięgłego nie może uprawomocnić się.

Jak wynika ze skarg wpływających do RPO, kumulacja tych czynników prowadzi w niektórych przypadkach do wydłużenia procesu wypłaty wynagrodzeń tłumaczom o wiele tygodni lub miesięcy, a w skrajnych przypadkach istnieje ryzyko, że wypłata nie nastąpi. To ostatnie ryzyko dotyczy zwłaszcza przypadków, gdy sąd nie jest w stanie ustalić miejsca pobytu strony zobowiązanej do poniesienia kosztów postępowania.

Opisana sytuacja budzi wątpliwości co do zgodności z konstytucyjną zasadą zaufania obywatela do państwa: z jednej strony władze publiczne nakładają na tłumaczy publicznoprawny obowiązek świadczenia usług na żądanie sądu¹, a z drugiej strony nie są w stanie zapewnić terminowej wypłaty wynagrodzenia. W opisanej sytuacji tłumacz nie może co do zasady odmówić wykonania tłumaczenia na żądanie sądu, natomiast państwo nie gwarantuje mu wypłaty wynagrodzenia w rozsądnym terminie po realizacji zlecenia. Istniejący stan rzeczy prowadzi w efekcie do ograniczenia praw podmiotowych tłumaczy przysięgłych, w szczególności ich prawa do wynagrodzenia, podlegającego ochronie konstytucyjnej jako prawo majątkowe (art. 64 ust. 1 Konstytucji) oraz element wolności wykonywania zawodu (art. 65 ust. 1 Konstytucji).

Omawiany problem mógłby zostać rozwiązany na różne sposoby np. przez wypłatę wynagrodzenia tłumaczowi przysięgiemu z góry, na podstawie przygotowanego kosztorysu, a strony miałyby możliwość jego podważenia, ale musiałyby to uczynić przed wykonaniem pracy przez tłumacza; przez ustanowienie mechanizmu rezerwowego, umożliwiającego przejęcie przez Skarb Państwa kosztów

¹ Art. 15 ustawy z 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1326).

wynagrodzenia tłumacza przysięgłego w sytuacji, w której nie uczyni tego strona postępowania, np. z powodu utraty z nią kontaktu (z zastrzeżeniem regresu Skarbu Państwa względem strony); wprowadzenie możliwości wypłaty zaliczki tłumaczowi przed sporządzeniem tłumaczenia, itd.

Na początku 2024 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zapewniło, że zajmie się tym problemem i zapowiedziało rozpoczęcie prac koncepcyjnych nad stosownymi zmianami w przepisach prawa. Jednak pomimo upływu 2 lat do Rzecznika Praw Obywatelskich nie dotarły informacje o jakichkolwiek postępach w tym zakresie.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich², zwracam się z uprzejmą prośbą o:

- 1) ustosunkowanie się do wskazanego problemu;
- 2) podanie informacji na temat czynności podjętych przez Ministerstwo od 2024 r. w tej sprawie;
- 3) wskazanie przyczyn długiego czasu trwania prac koncepcyjnych;
- 4) wskazanie szacunkowego terminu publikacji projektu ustawy regulującego omawianą materię.

Z poważaniem

Sylwia Gregorczyk-Abram

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.